

Dr Anna Barwińska-Małajowicz

Katedra Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Wydział Ekonomii
Uniwersytet Rzeszowski

Polski i niemiecki rynek pracy a instytucje wyrównujące dysproporcje rynkowe

WPROWADZENIE

Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, jak również aktywizacji zawodowej realizowane są przez instytucje rynku pracy, których działania obejmują następujące cztery płaszczyzny:

- 1) pełne i produktywne zatrudnienie,
- 2) rozwój zasobów ludzkich,
- 3) dążenie do wysokiej jakości pracy,
- 4) wzmacnianie integracji oraz solidarności społecznej.

Nieodłącznym elementem rynku pracy jest działalność instytucji, które obsługują osoby bezrobotne i poszukujące pracy oraz mają na celu walkę z bezrobociem i łagodzenie jego negatywnych skutków. Ponadto pamiętać trzeba, że aktywnym klientem takich instytucji jest również pracodawca, który poszukuje kandydatów do pracy.

INSTYTUCJE RYNKU PRACY W POLSCE

Według *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* zadania na rzecz bezrobocia i promocji zatrudnienia realizują instytucje rynku pracy. *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* uchwalona 20 kwietnia 2004 r. – weszła w życie 1.06.2004 r. (oparta o Strategię Lizbońską i pochodne od niej dokumenty programowe, które podkreślały konieczność możliwie pełnego i produktywnego zatrudnienia) zastąpiła obowiązującą wcześniej *ustawę o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu*. Nowe przepisy miały zapewnić sprawne rozwiązywanie problemów, jakie pojawiły się na rynku pracy, a związane były z ponad 3-milionowym bezrobociem. Kilkuletnie doświadczenia w stosowaniu ustawy wykazały, że konieczna była wielokrotna nowelizacja ustawy.

Wprowadzane zmiany miały w zasadzie techniczny charakter i nie wpłynęły w sposób istotny ani na konstrukcję ustawy, ani na jej przesłania.

Według ww. Ustawy¹ do instytucji rynku pracy należą:

- 1) publiczne służby zatrudnienia;
- 2) Ochotnicze Hufce Pracy;
- 3) agencje zatrudnienia;
- 4) instytucje szkoleniowe;
- 5) instytucje dialogu społecznego;
- 6) instytucje partnerstwa lokalnego (zob. rys. 1).

Ad 1. Publiczne służby zatrudnienia tworzą organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, realizującymi zadania określone ustawą. Działalność publicznych służb zatrudnienia to inaczej działania samorządu powiatu i województwa, realizującego zadania przy pomocy odpowiednio powiatowego i wojewódzkiego urzędu pracy.

Ad 2. Ochotnicze Hufce Pracy są państwową jednostką, która specjalizuje się w działaniach na rzecz młodych ludzi (zwłaszcza młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oraz bezrobotnych do 25. roku życia). Nadzór nad OHP sprawuje minister właściwy do spraw pracy.

Ad 3. Agencje zatrudnienia są niepublicznymi jednostkami organizacyjnymi świadczącymi usługi w zakresie pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego i pracy tymczasowej.

Do najważniejszych agencji zatrudnieniowych należą: agencje pośrednictwa pracy oraz agencje doradztwa personalnego, agencje pracy tymczasowej oraz agencje poradnictwa zawodowego.

Ad 4. Instytucjami szkoleniowymi są publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną.

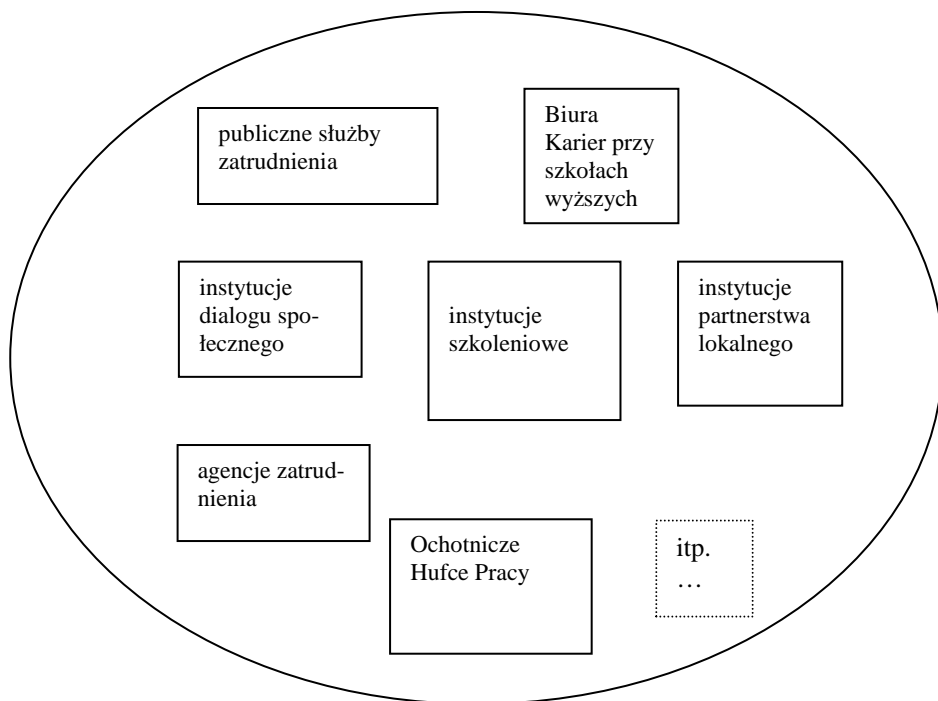
Ad 5. Przy założeniu, że wśród zadań statutowych wymienionych poniżej organizacji i instytucji znajduje się realizacja zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, instytucjami dialogu społecznego na rynku pracy są następujące organizacje i instytucje zajmujące się problematyką rynku pracy:

- 1) związki zawodowe lub organizacje związków zawodowych,
- 2) organizacje pracodawców,
- 3) organizacje bezrobotnych,
- 4) organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia i Ochotniczymi Hufcami Pracy w zakresie realizacji zadań określonych ustawą².

¹ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r., DzU 2004 nr 99 poz. 1001, tekst ujednolicony, rozdział 3.

² Więcej informacji o szczególnie ważnych instytucjach dialogu społecznego znajduje się na następujących stronach internetowych: Centrum Partnerstwa Społecznego: www.cpsdialog.pl;

Ad 6. Instytucje partnerstwa lokalnego są instytucjami realizującymi inicjatywę partnerów rynku pracy, tworzonymi na rzecz realizacji zadań określonych ustawą i wspieranymi przez organy samorządu terytorialnego³.

Rysunek 1. Instytucje doradztwa zawodowego w Polsce

Źródło: opracowanie własne.

W obszarze rynku pracy w Polsce działają też inne podmioty, wśród których należy wymienić Gminne Centra Informacji (ponad 900), Akademickie Biura Karier (204), Szkolne Ośrodki Kariery (360), Ośrodki Wspierania Przedsiębiorczości (60). Szacuje się, że około 1200 organizacji pozarządowych zajmuje się problematyką rynku pracy.

Konfederacja Pracodawców Polskich: www.kpp.org.pl; NSZZ „Solidarność”: www.solidarnosc.org.pl; OPZZ: www.opzz.org.pl; Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych: www.prywatni.pl; Porozumienie Związków Zawodowych „Kadra”: www.kadra.org.pl; Związek Rzemiosła Polskiego: www.zrp.pl; Forum Związków Zawodowych: www.fzz.org.pl; Baza organizacji pozarządowych: www.ngo.org.pl (stan na dzień 3.09.2008).

³ Szerzej na ten temat: [Sobolewski (red.), 2007].

WYBRANE DZIAŁANIA INSTYTUCJI RYNKU PRACY W POLSCE

Poszczególne instytucje rynku pracy w Polsce realizują posługując się różnymi instrumentami realizując szereg zadań mających na celu wyrównywanie dysproporcji rynkowych.

Wśród najważniejszych zadań **samorządu województwa** w zakresie polityki rynku pracy wymienić należy m.in. następujące przedsięwzięcia:

- przygotowanie i realizacja regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia w kontekście zgodności regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich z krajową polityką rynku pracy,
- opracowywanie analiz rynku pracy i badanie popytu na pracę,
- monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- współpraca z wojewódzką radą zatrudnienia w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich,
- planowanie i wykonywanie projektów i zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego,
- rozwiązywanie lub łagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników,
- realizacja zadań, które wynikają z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami UE, w szczególności realizowanie zadań z zakresu udziału w sieci EURES oraz zadań wynikających z odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi,
- organizowanie, koordynowanie oraz świadczenie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej,
- koordynacja działań w zakresie kształcenia ustawicznego i szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym: diagnozowanie potrzeb rynku pracy w zakresie kształcenia ustawicznego i szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy, prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych oraz wdrażanie instrumentów służących dostosowaniu kierunków kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Natomiast do najważniejszych działań realizowanych przez **samorządy powiatowe** w zakresie polityki rynku pracy należą przedsięwzięcia z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy, pozyskiwania i gospodarowania środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz prowadzenie pośrednictwa pracy, poradnictwo zawodowe i udzielanie informacji zawodowych w celu niesienia pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy. Istotną rolę odgrywają ponadto działania pomocowe dla pracodawców ukierunkowane na pozyskiwanie pracowników (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa), wdrażanie poszczególnych instrumentów rynku pracy, jak również organizowanie i finansowanie projektów lokal-

nych oraz różnych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych. Niemniej ważna jest również realizacja projektów ukierunkowanych na promocję zatrudnienia, przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację zawodową osób bezrobotnych, w ramach działań wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy⁴.

OHP realizują zadania państwa dotyczące zatrudnienia. Działania OHP mają na celu przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży. Istotną rolę odgrywają ponadto przedsięwzięcia związane z kształceniem i wychowaniem młodzieży, np. projekty umożliwiające młodzieży z niepełnym wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym zdobycie kwalifikacji zawodowych oraz uzupełnienie wykształcenia podstawowego lub gimnazjalnego, jak również wykształcenia ponadgimnazjalnego (ogólnego i zawodowego).

W kontekście dążenia do zapewnienia zatrudnienia młodym ludziom oraz w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży OHP realizują szereg działań szczegółowych, wśród których wymienić należy:

- organizowanie zatrudniania młodzieży w wieku powyżej 15 lat z niepełnym wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, jak również bezrobotnym do 25. roku życia oraz pomoc w zatrudnianiu uczniów i studentów,
- poradnictwo zawodowe dla młodzieży oraz mobilne centra informacji zawodowej,
- nawiązywanie międzynarodowej współpracy i wymiany młodzieży,
- prowadzenie agencji zatrudnienia bez konieczności uzyskania wpisu do rejestru zatrudnienia,
- refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego w ramach szkoleń ogólnych w rozumieniu przepisów o dopuszczalności pomocy publicznej dla przedsiębiorców⁵.

Agencje pośrednictwa pracy prowadzą działania w zakresie:

- pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli polskich.

Działalność agencji doradztwa personalnego polega m.in. na prowadzeniu analizy zatrudnienia u pracodawców, określaniu kwalifikacji pracowników i ich predyspozycji do wykonywania określonej pracy, jak również na wskazywaniu źródeł i metod pozyskania kandydatów na określone stanowiska pracy oraz we-

⁴ *Ibidem*, rozdział 4. Więcej informacji na temat PSZ znajduje się również na stronie internetowej: www.psz.praca.gov.pl (stan na dzień 5.09.2008).

⁵ *Ibidem*, rozdział 5. Szerzej na temat OHP: www.ohp.pl (stan na dzień 5.09.2008).

ryfikacji kandydatów pod względem oczekiwanych kwalifikacji i predyspozycji, z zastosowaniem narzędzi i metod psychologicznych.

Agencje poradnictwa zawodowego udzielają porad w zakresie wyboru odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia, udzielają informacji zawodowych oraz pomagają pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

„Agencje pracy tymczasowej kierują pracowników lub osoby niebędące pracownikami do pracodawcy użytkownika, którym może być pracodawca lub podmiot niebędący pracodawcą.

Pracodawca użytkownik wyznacza pracownikowi skierowanemu z agencji pracy tymczasowej zadania i kontroluje ich wykonanie. Usługi w zakresie kierowania pracownikami lub osobami niebędącymi pracownikami do wykonywania pracy tymczasowej wykonują wyłącznie agencje pracy tymczasowej będące przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej”⁶.

Niektóre **instytucje szkoleniowe** oferują szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy. Instytucje te są wpisywane do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy właściwy dla danej instytucji szkoleniowej⁷.

Polityka rynku pracy realizowana przez Polskę opiera się na **dialogu i współpracy z partnerami społecznymi**. Na uwagę zasługuje tutaj działalność rad zatrudnienia (Naczelna Rada Zatrudnienia jako organ opiniotwórczo-doradczy ministra właściwego do spraw pracy w sprawach polityki rynku pracy, wojewódzkie rady zatrudnienia jako organy opiniotwórczo-doradcze marszałka województwa w sprawach polityki rynku pracy, powiatowe rady zatrudnienia jako organy opiniotwórczo-doradcze starosty). Do najważniejszych zadań rad zatrudnienia należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich odpowiednio w skali kraju, województwa i powiatu. Duże znaczenie mają również przedsięwzięcia realizowane w ramach partnerstwa lokalnego, jak również uzupełnianie i rozszerzanie oferty usług publicznych służb zatrudnienia przez partnerów społecznych i agencje zatrudnienia.

W kontekście wyrównywania dysproporcji na rynku pracy wśród wielu zadań instytucji rynku pracy na pierwsze miejsce wysuwa się działalność o cha-

⁶ *Ibidem*, rozdział 6. Więcej informacji na temat agencji znajduje się na stronie internetowej: www.kraz.praca.gov.pl (stan na dzień 1.09.2008).

⁷ Szerzej na ten temat zob. *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* z dnia 20 kwietnia 2004 r., DzU 2004 nr 99 poz. 1001, tekst ujednolicony, rozdział 7. Więcej informacji na temat instytucji szkoleniowych znajduje się na stronie internetowej: www.ris.praca.gov.pl (stan na dzień 10.09.2008).

rakterze informacyjno-doradczym. Podkreślić należy, że jednym z ogromnie niepokojących zjawisk społecznych ostatnich lat jest coraz większe bezrobocie wśród absolwentów szkół wyższych. Młódzież traktuje swoje wykształcenie jako inwestycję, która powinna zagwarantować im lepsze perspektywy zawodowe, satysfakcjonujące wynagrodzenie. Jednak dyplom wyższej uczelni nie zapewnia bezpiecznego i pewnego wejścia na rynek pracy w Polsce. Pomimo długiego poszukiwania zatrudnienia absolwenci szkół wyższych coraz częściej nie znajdują zatrudnienia, co prowadzi do wielu niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych, w tym do całkowitej lub częściowej utraty kwalifikacji zawodowych zdobytych podczas studiów, coraz częstszych zagranicznych wyjazdów zarobkowych polskiej młodzieży, podejmowania jakiegokolwiek pracy za granicą (często pracy fizycznej niewymagającej większych kwalifikacji zawodowych), wystąpienia poczucia krzywdy, frustracji, depresji, nerwic, marginalizacji społecznej. W związku z tym niezwykle ważne jest uświadomienie studentom potrzeby orientowania się w aktualnej sytuacji na rynku pracy w Polsce oraz umożliwienie im dotarcia do tego typu informacji, a także wskazania na konieczność stosunkowo wczesnego myślenia o swoim przyszłym zawodzie i starannego planowania kariery zawodowej. Pamiętać bowiem należy, że start w życie zawodowe na ogół decyduje o dalszym przebiegu kariery zawodowej.

Młodzi ludzie, poszukujący pierwszej pracy niejednokrotnie nie zdają sobie sprawy z własnych atutów. Przy starcie w życie zawodowe towarzyszą im często różne wątpliwości, poczucie niepewności oraz nierzadko brak wiary w skuteczność własnych działań, co ma swoje źródło w braku wiedzy i doświadczenia w zakresie poruszania się po rynku pracy, przy jednoczesnym niedoinformowaniu absolwentów o możliwościach ułatwiających znalezienie zatrudnienia.

INSTYTUCJE RYNKU PRACY W NIEMCZECH I ICH DZIAŁANIA

Najważniejszą instytucją rynku pracy w Niemczech jest, obok **Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych**, Bundesagentur für Arbeit (BA), czyli **Federalna Agencja Pracy (FAP)** wraz ze swoimi regionalnymi oddziałami.

Głównym zadaniem FAP jest wspieranie niemieckiego rynku pracy w zakresie pomocy i doradztwa udzielanego osobom poszukującym pracy oraz absolwentom szkół ponadpodstawowych.

Centrala FAP znajduje się w Nürnberg (Norymberga), skąd koordynowana jest praca 178 terenowych agencji pracy, które podlegają 10 dyrekcjom regionalnym.

Z FAP współpracują ponadto następujące instytucje:

- 1) Instytut ds. badań rynku pracy i zawodoznawstwa w Nürnberg (Norymberga) / Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung in Nürnberg,
- 2) Centrala ds. pośrednictwa pracy obcokrajowców oraz specjalistów w Bonn / Zentrale Auslands- und Fachvermittlung (ZAV) in Bonn,
- 3) Instytut oświatowy Federalnej Agencji Pracy / Bildungsinstitut der BA für Arbeit,
- 4) Wyższa Szkoła Federalnej Agencji Pracy – Wyższa Szkoła Zarządzania Rynkiem Pracy / Hochschule der Bundesagentur für Arbeit (BA) – Fachhochschule für Arbeitsmarktmanagement,
- 5) Obsługa informatyczna / IT-Systemhaus – Informationstechnik der BA,
- 6) Obsługa biurowa Federalnej Agencji Pracy / BA-ServiceHaus – Service-dienstleister der BA,
- 7) Kasa rodzinna / Familienkasse.

Na czele FAP stoi zarząd, któremu przewodniczy Dr. rer. pol. h. c. Frank-J. Weise.

FAP prowadzi dla obywateli i dla przedsiębiorstw oraz instytucji kompleksową obsługę w zakresie zatrudnienia i szkoleń na rynku. Aby spełnić powyższe zadania została utworzona ogólnokrajowa sieć agencji i urzędów pracy.

Do głównych zadań Federalnej Agencji ds. pracy należą m.in.:

- pośrednictwo w zakresie edukacji i zatrudnienia,
- poradnictwo zawodowe dla osób szukających pracy,
- poradnictwo dla pracodawców
- wspieranie kształcenia zawodowego
- wspieranie integracji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- działania zorientowane na tworzenie nowych miejsc pracy
- Świadczenia pieniężne w postaci np. zasiłku dla bezrobotnych.

FAP prowadzi ponadto badania i analizy rynku pracy oraz opracowuje raporty dotyczące rynku pracy. Oferuje również szkolenia w zawodach uznawanych przez państwo. Wspomniana powyżej Wyższa Szkoła Federalnej Agencji Pracy stwarza możliwość ukończenia studiów zawodowych w zakresie informatyki, doradztwa personalnego, zarządzania rynkiem pracy i zasobami ludzkimi⁸.

Działające w poszczególnych krajach federalnych lokalne Agencje Pracy są bardzo prężne w zakresie wsparcia lokalnego rynku pracy. Prowadzą różnego rodzaju akcje i przedsięwzięcia zorientowane na udzielanie pomocy osobom poszukującym pracy. Przykładowo na Uniwersytecie w Bielefeld (miasto partnerskie stolicy Podkarpacia) bardzo aktywnie funkcjonuje Agencja Pracy: Akademicka Grupa Zawodowa Bielefeld, która poprzez różnego rodzaju projekty informacyjno-doradcze stara się wesprzeć absolwentów uniwersytetu poszukujących pracy. W ramach swoich działań prowadzi również doradztwo zawodowe

⁸ Szerzej zob. www.arbeitsagentur.de (stan na dzień 11.09.2008).

dla pracowników akademickich. Działalność Agencji Pracy: Akademicka Grupa Zawodowa Bielefeld prowadzona jest zarówno w ramach spotkań ogólnodostępnych, seminaria w małych grupach, jak i poprzez zawodowe poradnictwo indywidualne w ramach tzw. indywidualnych konsultacji zawodowych.

W poszczególnych krajach związkowych działa szereg innych instytucji rynku pracy, przykładowo w Nadrenii-Westfalii Towarzystwo ds. Innowacyjnego wspierania zatrudnienia / Gesellschaft für innovative Beschäftigungsförderung z siedzibą w Bottrop. Głównym celem działania ww. instytucji jest wspieranie zatrudnienia i zwalczanie bezrobocia wśród młodzieży. W ramach prowadzonych projektów flankuje działania Agencji Pracy wspierające osoby poszukujące pracy, wypróbując równocześnie nowe metody działania. Istotną rolę w jej działaniach zajmuje również zwalczanie dyskryminacji płci na rynku pracy oraz pomoc udzielana pracodawcom w zakresie wyszukiwania pracowników o odpowiednich kwalifikacjach, jak również działania w obszarze zatrudniania obcokrajowców w Niemczech, czego przykładem może być transnarodowy projekt „Mobilität und Transfer“, w ramach którego poddano analizie nowe koncepcje i instrumenty w zakresie mobilności i elastyczności pracowników na terenie UE⁹.

Kolejną instytucją, której działalność jest ukierunkowana na wspieranie zatrudnienia i zmniejszanie bezrobocia, jest odnosząca duże sukcesy w zakresie ustawicznego szkolnictwa zawodowego, funkcjonująca od 25 lat w Bielefeld, Gütersloh, Herford i wielu innych miejscowościach regionu Nadrenii-Westfalii tzw. **Niemiecka Akademia Urzędników / Deutsche Angestellten-Akademie**. W swojej ofercie Akademia posiada szereg innowacyjnych propozycji zorientowanych na aktualne potrzeby niemieckiego rynku pracy (w tym głównie rynku lokalnego). Akademia pomaga ponadto w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy potencjalnym pracodawcą i pracobiorcą oraz prowadzi doradztwo indywidualne dla osób szukających pracy¹⁰.

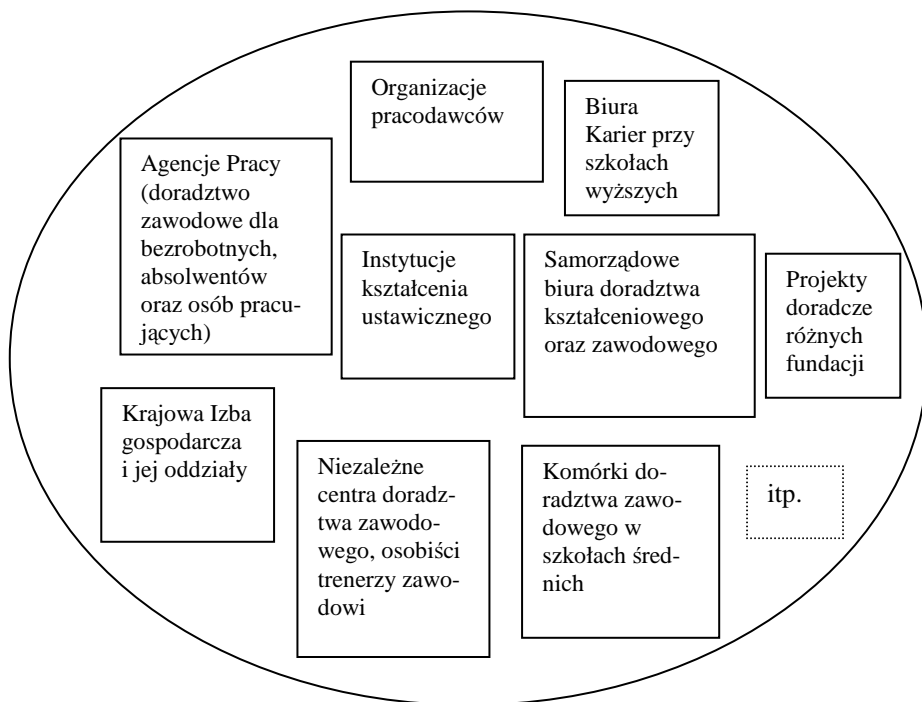
Bardzo szerokie i skuteczne działania prowadzą **biura karier** (tzw. **Career Service**) działające na wielu uniwersytetach w Niemczech. Stanowią one bardzo ważny element sieci jednostek organizacyjnych uniwersytetów oraz prowadzą bardzo ścisłą współpracę z przedsiębiorstwami i różnymi organizacjami gospodarczymi, co tworzy dla absolwentów pomost pomiędzy teorią i praktyką¹¹.

Istotną rolę w kształtowaniu rynku pracy odgrywają również związki zawodowe.

⁹ Zob. www.gib.nrw.de (stan na dzień 9.09.2008).

¹⁰ Szerzej zob. www.daa-bw.de (stan na dzień 15.09.2008).

¹¹ Szerzej zob. http://www.uni-bielefeld.de/Universitaet/Studium/SL_K5/Career_Service/index.html (stan na dzień 3.09.2008).

Rysunek 2. Instytucje doradztwa zawodowego w Niemczech

Źródło: opracowanie własne na podst. wykładu M. Griepentrog, *Beratung für Bildung, Beruf und Beschäftigung – neue Chancen für Akademiker/innen?*, Bundesagentur für Arbeit, Universität Bielefeld, 1.10.2008 r.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w Niemczech funkcjonuje bardzo dużo różnych instytucji, których działalność wpływa na sytuację na niemieckim rynku pracy. Jedną z najważniejszych funkcji, jaką spełniają te instytucje, jest funkcja doradztwa zawodowego. Potencjalna osoba poszukująca pracy napotyka w Niemczech ogrom różnych instytucji oferujących swoje usługi w zakresie poradnictwa dotyczącego rynku pracy, inaczej mówiąc trafia na „dżunglę doradztwa zawodowego”¹² (zob. rys. 2). Nie istnieje jednak obawa, że potencjalny pracobiorca pogubi się w mnogości instytucji i oferowanych przez nie usług doradczych, bowiem Agencje Pracy organizują spotkania, na których przybliżają wszystkim zainteresowanym profile poszczególnych instytucji rynku pracy oraz pomagają w wyborze usług najbardziej adekwatnej instytucji.

¹² Na podst. wykładu M. Griepentrog, *Beratung für Bildung, Beruf und Beschäftigung – neue Chancen für Akademiker/innen?*, Bundesagentur für Arbeit, Universität Bielefeld, 1.10.2008 r.

PODSUMOWANIE

Reasumując, należy podkreślić, że zarówno na polskim, jak i niemieckim rynku pracy funkcjonują różne instytucje, a ich działalność w różnym stopniu wpływa na sytuację na rynkach pracy w obu krajach. Z doświadczenia autorki wynika, że porównanie efektywności działań wybranych instytucji polskich i niemieckich wypada na korzyść tych drugich. Przykładem tego mogą być targi pracy organizowane przez wspomniane wyżej Career Service, które są bardzo pomocne dla studentów ostatniego rocznika oraz absolwentów szkół wyższych, bowiem pozwalają na szybki, bezpośredni i co najważniejsze – efektywny kontakt z wybranym pracodawcą¹³. Stanowią one nie tylko swoiste forum komunikacyjne pomiędzy potencjalnymi pracodawcami i przyszłymi pracobiorcami. Tworzą ramy dla dialogu pomiędzy posiadanymi przez absolwentów kwalifikacjami a poszukiwanymi przez pracodawców wymaganiami, pomiędzy teorią uniwersytetu a praktyką zawodu.

Na koniec należy jeszcze wspomnieć o wspólnych akcjach prowadzonych, zwłaszcza w regionach przygranicznych, przez polskie i niemieckie instytucje rynku pracy, jak np. seminarium służb zatrudnienia z Niemiec (Eberswalde, Frankfurt nad Odrą, Cottbus i Neubrandenburgia) i Polski (województwo lubuskie, część zachodnia województwa zachodniopomorskiego), które odbyło się 15.04.2008 r. w Zielonej Górze¹⁴. Celem tego typu działań jest poznawanie problemów charakterystycznych dla obu ww. rynków pracy oraz współpraca w zakresie ich zwalczania.

BIBLIOGRAFIA

- Griepentrog M., *Beratung für Bildung, Beruf und Beschäftigung – neue Chancen für Akademiker/innen?*, Bundesagentur für Arbeit, wykład na Uniwersytecie Bielefeld, Niemcy, dn. 1.10.2008 r.
- Sobolewski A. (red.), 2007, *Przez współpracę do sukcesu. Partnerstwo lokalne na rynku pracy*, Warszawa.
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* z dnia 20 kwietnia 2004 r., DzU 2004 nr 99 poz. 1001, tekst ujednolicony.
- www.uni-bielefeld.de/Universitaet/Studium/SL_K5/Career_Service/index.html
- www.arbeitsagentur.de

¹³ Przykładem tego typu działania były Berufseinstiegsmesse, które odbyły się dnia 12.11.2008 r. na Uniwersytecie w Bielefeld i cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zarówno ze strony studentów, jak i pracodawców niemieckich. Szerzej na ten temat zob. http://www.uni-bielefeld.de/berufseinstiegsmesse/perspektive_08/ (stan na dzień 27.01.2009 r.)

¹⁴ Szerzej na ten temat zob. <http://wup.zielona.gora.sisco.info> (stan na dzień 25.01.2009 r.)

www.daa-bw.de
www.kpp.org.pl
www.opzz.org.pl
www.zrp.pl
www.fzz.org.pl
www.ngo.org.pl

Streszczenie

W niniejszym opracowaniu poruszone zostały zagadnienia związane z funkcjonowaniem instytucji wspierających polski i niemiecki rynek pracy. Charakterystykę działań polskich instytucji oparto przede wszystkim o *Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz o jej nowelizację, obowiązującą od 1 listopada 2005 r. Natomiast działania instytucji wspierających rynek pracy w Niemczech scharakteryzowane zostały na podstawie informacji pochodzących z Federalnego Ministerstwa ds. Pracy i Spraw Społecznych (Bundesministerium für Arbeit und Soziales). Szczególną uwagę zwrócono na te działania instytucji rynku pracy, zarówno w Polsce, jak i w Niemczech, które zmierzają do wyrównywania istniejących w obu krajach dysproporcji rynkowych.

Polish and German Labor Markets and the Institutions which Lead to Equalization of Markets Disproportions

Summary

This paper pictures the functioning of institutions supporting Polish and German labor markets. Description of activity of Polish institutions is based primarily on the Promotion of Employment and Labor Market Institutions Act dated 20th April 2004 and its amendment of 1st November 2005. Information regarding the functioning of German labor market institutions is based on data from the Federal Ministry of Labor and Social Affairs. The main aim was to characterize the types of activities of the institutions in Poland and in Germany, which lead to equalization of current disproportions between the two labor markets.